

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Instituției
Publice Institutul Patrimoniului Cultural

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Institutul Patrimoniului Cultural (în continuare – Institutul) este elaborat de Ministerul Culturii (în continuare – MC).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului Actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului: derivă din

- derivă din prevederile:
  - AA RM-UE, titlu IV, cap. 25;
  - Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2026-2029 (PNA 2025-2029), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 818/2025 (Clusterul 3. Competitivitate și creșterea incluzivă, Capitolul 26. Educație și cultură, Anexa A - acțiunea nr. 34);
  - Strategia națională pentru cultură și patrimoniu pentru anii 2025-2035, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 623/2025, OG -2;
  - PND 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 361/2024, OG 4, acțiunea 47;
  - PA MC 2026, Obiectivul 1.2.1., acțiunea 2;
- în sensul:
  - Concluziilor Consiliului privind cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit ca elemente-cheie ale inițiativei Noul Bauhaus european (2021/C 501 I/03) (celex 52021XG1213(03));
  - Recomandării Comisiei Europene din 26 aprilie 2010 privind inițiativa de programare în comun a cercetării „Patrimoniul cultural și schimbările globale: o nouă provocare pentru Europa” (2010/238/UE).

Cadrul normativ actual aplicabil raporturilor analizate constă din:

Cadrul normativ primar care include:

Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 326-333 art. 624), cu modificările ulterioare;

Legea nr. 58/2012 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 76-80 art. 255), cu modificările ulterioare;

Legea nr. 218/2010 privind protejarea patrimoniului arheologic (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 235-240 art. 738), cu modificările ulterioare, precum și alte acte normative conexe:

Legea culturii nr. 413/1999;

Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare;

Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 160-164, art. 537), cu modificările ulterioare.

Cadrul normativ secundar care include:

Hotărârea Guvernului nr. 147/2021 cu privire la organizarea și funcționarea MC;

Hotărârea Guvernului nr. 485/2022 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului.

Acte administrative:

OMC nr. 165/2023 cu privire la aprobarea Conceptului de reformare structurală a Institutului Patrimoniului Cultural.

2.2. Descrierea situației actuale și problemelor care impun intervenția inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.

Ca urmare a evaluării situației actuale Instituția Publică Institutul Patrimoniului Cultural (în continuare – Institut) este o instituție cu personalitate juridică de drept public, având în calitate de fondator MC, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 485/2022 privind reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării. În prezent, Institutul își desfășoară activitatea în baza Statutului aprobat în anul 2018 de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (actualmente Ministerul Educației și Cercetării, în continuare – MEC).

Activitatea Institutului este finanțată din bugetul de stat prin intermediul MEC, în cadrul Programului de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024–2027. În aceste condiții, Institutul desfășoară doar activități de cercetare, conform tematicilor aprobate, în următoarele domenii:

- patrimoniu construit (11,25 unități);
- monumente de for public (1,5 unități);
- patrimoniu arheologic (6 unități);
- patrimoniu imaterial (cultura tradițională a românilor – 6 și cultura minorităților etnice - 5,5 unități);
- patrimoniu artistic (5 unități).

În prezent, Institutul funcționează cu un efectiv-limită de 43 de unități de personal, dintre care 35,25 unități personal de cercetare și 7,75 unități personal de suport și auxiliar.

Dat fiind faptul că Institutul desfășoară preponderent activități de cercetare științifică, capacitatea instituțională a acestuia nu permite realizarea atribuțiilor necesare gestionării, protejării și promovării eficiente a patrimoniului cultural.

Pe de altă parte, cadrul normativ existent stabilește atribuții semnificative în sarcina Institutului, care nu sunt susținute prin mecanisme instituționale și funcționale corespunzătoare. Astfel, Legea nr. 58/2012 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial desemnează Institutul drept instituție responsabilă de organizarea și coordonarea activităților de documentare, evidență, valorificare și cercetare a patrimoniului cultural imaterial, inclusiv de identificare, expertizare, inventariere și administrare a Registrului național al patrimoniului cultural imaterial. În practică, aceste atribuții nu pot fi realizate integral.

În același timp, Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor conține reglementări generale și insuficient dezvoltate referitoare la evidența, studierea și valorificarea monumentelor. Actul normativ nu atribuie explicit unei instituții responsabilități privind identificarea și documentarea fondului construit istoric, clasarea bunurilor imobile susceptibile de statut de monument, inventarierea și gestionarea informațiilor privind monumentele istorice sau elaborarea dosarelor de nominalizare pentru înscrierea bunurilor de patrimoniu cultural în listele UNESCO. Această lacună normativă afectează promovarea patrimoniului cultural al Republicii Moldova la nivel internațional, care se realizează în prezent sporadic.

De asemenea, cadrul normativ în vigoare nu reglementează explicit responsabilitățile privind elaborarea documentelor normative tehnice și normelor metodologice intervențiile asupra monumentelor, precum și asigurarea formării profesionale continue a specialiștilor în domeniul protejării și restaurării patrimoniului imobil.

Analiza situației actuale a cadrului instituțional și normativ evidențiază următoarele probleme majore:

- fragmentarea și ineficiența sistemului de evidență a monumentelor istorice;
- corelarea insuficientă a proceselor de cercetare, educație și formare profesională cu necesitățile reale ale domeniului;
- implicarea redusă a societății în protejarea patrimoniului cultural;
- vulnerabilitatea patrimoniului cultural în raport cu riscurile naturale, schimbările climatice și presiunile dezvoltării urbane necontrolate;
- lipsa unei instituții specializate în subordinea MC care să asigure cercetarea, documentarea, inventarierea, evidența și gestionarea informațiilor privind patrimoniul cultural, elaborarea

documentelor normative de specialitate, formarea profesională continuă și gestionarea bunurilor de patrimoniu cultural proprietate publică a statului;

- delimitarea neclară a atribuțiilor Institutului în contextul reformelor instituționale și al dublei subordonări funcționale între domeniul cercetării și inovării și cel al politicilor culturale.

Aprobarea proiectului de hotărâre va contribui la fortificarea capacităților instituționale ale Institutului pentru implementarea prevederilor Legii nr. 58/2012 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial, realizarea cercetărilor în domeniul patrimoniului arheologic și completarea Repertoriului arheologic național conform Legii nr. 218/2010, precum și pentru alinierea la noile reglementări privind protejarea monumentelor istorice (proiect de lege promovat de MC către Cancelaria de stat spre includere în procesul de avizare, prin scrisoarea nr. 04.1-07/1012 din 03.04.2026).

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre are drept obiective generale reorganizarea Institutului în sfera de competență a MC, preconizată începând cu anul 2028, inclusiv cu păstrarea capacităților instituționale ale acestuia pentru realizarea misiunii de coordonare și organizare a activităților de cercetare în domeniul patrimoniului cultural.

Partea dispozitivă a hotărârii Guvernului reglementează:

- aprobarea Regulamentului Institutului (în continuare – *Regulament*);

- aprobarea structurii organizatorice a Institutului;

- stabilirea efectivului-limită a Institutului (50 unități de personal);

- stabilirea, în sarcina MC, a termenului de elaborare și prezentare Guvernului spre aprobare a Metodologiei de calculare a tarifelor pentru serviciile prestate de Institut, a Nomenclatorului serviciilor prestate și tarifele aferente, precum și a Regulamentului privind modul de formare, evidență și gestionare a veniturilor colectate.

- stabilirea, în sarcina MC, a elaborării și prezentării Guvernului, după intrarea în vigoare a cadrului legislativ privind instituirea Fondului național al patrimoniului cultural, a proiectului Regulamentului privind gestionarea Fondului.

Chestiunile de organizare și funcționare a Institutului sunt detaliate în proiectul Regulamentului (anexa nr. 1 la proiectul hotărârii Guvernului), care stabilește cadrul general de reglementare a activității instituției, structurat pe capitole ce reglementează dispozițiile generale, misiunea, domeniile de activitate, funcțiile, drepturile și obligațiile Institutului, organizarea activității, finanțarea și patrimoniul, evidența contabilă și reorganizarea sau dizolvarea instituției.

Elementele noi ale proiectului constau în reorganizarea Institutului, care presupune trecerea acesteia de la statutul de instituție de cercetare și inovare, cu 43 de unități de personal bugetate pentru anii 2024 - 2027, la statutul de instituție bugetară, cu un efectiv de 50 de unități de personal.

În noua formulă organizațională, activitatea de cercetare în domeniul patrimoniului cultural va fi menținută parțial, fiind asigurată de 7 unități de personal, care urmează a fi transferate de la instituțiile din subordinea Ministerului Culturii, după cum urmează:

- 3 unități de la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală;

- 4 unități de la Muzeul Național de Istorie a Moldovei.

Reorganizarea are ca scop asigurarea implementării coerente a politicilor publice în domeniul patrimoniului cultural și nu reprezintă o suprapunere a atribuțiilor altor instituții publice, ci acoperirea unor funcții instituționale care, în prezent, nu sunt exercitate de nici o instituție sau sunt realizate fragmentar.

Creșterea capacităților instituționale ale Institutului este corelată cu procesul de reformă a sistemului de protejare a patrimoniului cultural și urmărește reducerea riscurilor de degradare sau pierdere a patrimoniului cultural, optimizarea proceselor de planificare și gestionare a intervențiilor asupra monumentelor istorice și creșterea eficienței utilizării resurselor publice alocate domeniului patrimoniului cultural.

Consolidarea capacităților instituționale va contribui la prevenirea degradării patrimoniului cultural și, implicit, la reducerea costurilor ulterioare generate de intervenții de restaurare de amploare, precum și la eficientizarea utilizării resurselor publice prin digitalizarea proceselor de evidență și gestionare a patrimoniului cultural.

Proiectul prevede instituirea unor subdiviziuni specializate care să asigure:

- funcționarea sistemului național de evidență și documentare a patrimoniului cultural;
- consolidarea capacităților de promovare internațională a patrimoniului cultural, inclusiv prin elaborarea dosarelor de nominalizare pentru listele UNESCO;
- administrarea și dezvoltarea infrastructurii informaționale și a proceselor de digitalizare a patrimoniului cultural;
- elaborarea și actualizarea documentelor normative tehnice în domeniul restaurării și normelor metodologice și instrucțiunilor privind protejarea patrimoniului cultural, inclusiv armonizarea acestora cu documentele și standardele relevante ale UNESCO, Consiliului Europei și ICOMOS;
- organizarea proceselor de formare profesională continuă și atestare a specialiștilor;
- gestionarea transparentă și eficientă a mecanismelor de finanțare dedicate patrimoniului cultural.

Structura organizatorică include, de asemenea, subdiviziuni administrative și de suport necesare funcționării instituției, precum și organe colegiale consultative, care asigură fundamentarea științifică și managerială a activităților Institutului.

Instituirea unei unități specializate pentru gestionarea mecanismelor de finanțare în domeniul patrimoniului cultural va asigura separarea funcțiilor de elaborare a metodologiilor, consultanță și evaluare a proiectelor, în vederea respectării principiilor de transparentă, integritate și evitare a conflictelor de interese.

Proiectul prevede (la Anexa nr. 2) următoarea structură organizatorică a Institutului:

Conducere

1. Director – 1 unitate

Coordonează întreaga activitate a Institutului, stabilește prioritățile strategice și asigură reprezentarea instituției în raport cu autoritățile publice, partenerii interni și externi. Gestionează subdiviziunile managementul Fondului național al patrimoniului cultural, cooperare internațională și asistență externă, precum și cele de suport.

2. Director adjunct – 1 unitate

Asigură gestionarea implementării politicilor instituționale și coordonarea operațională a subdiviziunilor cercetări științifice, documentare, inventariere și evidență a patrimoniului cultural, registre, sisteme informaționale, digitalizare. Poate înlocui directorul general în lipsa acestuia.

3. Director adjunct – 1 unitate

Asigură gestionarea implementării politicilor instituționale și coordonarea operațională a subdiviziunilor elaborare documente normative și metodologii, atestare și formare profesională continuă, intervenții, consultare și proiectare, expertizare.

4. Organe colegiale (fără unități în stat)

Consiliu științific

Consiliu de administrație

5. Secția cercetări științifice – 7 unități

Aici rămâne „nucleul” actualelor unități de cercetare fundamentală pe domeniul patrimoniu construit și patrimoniu imaterial (cultura minorităților etnice) care nu sunt acoperite de alte instituții cu competențe de cercetare și inovare. Activitatea se va remunera în baza proiectelor din Programul de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării. Cercetătorii vor contribui și la fișe/dosare/metodologii, dar prin roluri clare (coordonatori de conținut), nu ca personal administrativ. Inclusiv, o unitate este prevăzută pentru funcția de redactor principal, în scopul asigurării editării și coordonării repertoriilor bunurilor de patrimoniu, publicațiilor științifice, inclusiv monografii, atlase și reviste.

6. Subdiviziuni de specialitate

6.1. Direcția management al Fondului național al patrimoniului cultural – 5 unități

Atribuții:

- apeluri, eligibilitate, contracte (procedural);
- monitorizare tehnică, rapoarte;
- monitorizare financiară (împreună cu Secția financiar-administrativă);
- integritate, conflicte de interese (minim: verificare declarații, trasabilitate decizii);

Notă: Important aici este separarea rolurilor, asigurarea managementului separat (specialiștii care oferă consultanță, proiectare, elaborare metodologii nu pot fi evaluatori ai dosarelor proiectelor pentru finanțare).

6.2. Secția documentare, inventariere și evidență a patrimoniului cultural – 9 unități

Atribuții principale:

- elaborare dosare clasare sau declasare, completări, actualizări a listelor și registrelor monumentelor, elaborare fișe/pașapoarte de evidență, documentare de teren;
- participare la promovarea dosarelor de nominalizare a bunurilor de patrimoniu cultural imobil în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și a elementelor de patrimoniu cultural imaterial propuse pentru înscriere în Lista Reprezentativă UNESCO a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității sau în Lista UNESCO a Patrimoniului Cultural Imaterial, precum și evidența dosarelor;
- ținerea fondului documentar și arhivă de specialitate (inclusiv foto/video).

6.3. Secția sisteme informaționale, GIS și digitalizare – 4 unități

Atribuții principale:

- administrarea, gestionarea sistemelor informaționale și bazelor de date a patrimoniului imobil și elementelor de patrimoniu imaterial;
- asigurarea interoperabilității sistemelor informaționale gestionate cu alte sisteme informaționale de stat, furnizarea de date, a accesului public;
- GIS/cartografiere, straturi tematice;
- digitizare, scanare, fotogrametrie, 3D.

6.4. Secția documente normative în restaurare și norme metodologice de specialitate – 4 unități

Atribuții: elaborarea și actualizarea documentelor normative în restaurare, metodologiilor, instrucțiunilor, ghidurilor de specialitate în domeniul patrimoniului cultural; asigurarea publicării și accesului public la documentele normative în restaurare, metodologii etc.

6.5. Serviciul atestare și formare profesională continuă – 3 unități

Atribuții:

- asigurarea secretariatului pentru atestare, ținerea registrului specialiștilor atestați;
- elaborarea programelor, curriculei de formare profesională continuă,
- asigurarea instruirilor de specialitate;
- asigurarea creării comisiilor de evaluatori și organizarea procesului de atestare.

6.6. Serviciul intervenții, consultanță și proiectare – 3 unități

Atribuții:

- elaborarea caietelor de sarcini pentru intervenții la monumente (la solicitare);
- elaborarea proiectelor de intervenții urgente în situații excepționale (acolo unde e permis);
- elaborarea proiectelor zonelor de protecție, a documentațiilor de referință istorico-arhitecturală și istorico-urbanistică (la solicitare);
- consultanță pentru APL/beneficiari (la solicitare).

6.4. Serviciul cooperare internațională și asistență externă – 2 unități

Atribuții:

- identificare apeluri, scriere aplicații, management proiecte;
- relații internaționale, parteneri, coordonare asistență externă.

8. Subdiviziuni administrative și de suport

8.1. Secția financiar-administrativă – 5 posturi

Atribuții:

- evidență contabilă, raportare;
- buget, trezorerie, conturi speciale;
- achiziții publice (inclusiv pentru proiecte, Fond);
- gestiune economică patrimoniu cultural construit din administrarea MC;
- logistică.

(Notă: La etapa anului 2026 în conformitate cu HG nr. 351/2005 cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile (Anexa 10), în administrarea MC sunt delimitate 35 de bunuri imobile cu statut de monument. Odată cu finalizarea procesului de delimitare a bunurilor proprietate publică a statului, numărul bunurilor imobile administrate de MC va fi estimativ de 700 monumente de arhitectură, preponderent construcții ecleziastice.).

8.2. Serviciul juridic – 1 unitate

8.3. Serviciul resurse umane și arhivă instituțională – 1 unitate

8.4. Serviciul managementul documentelor și secretariat – 1 unitate

8.5. Serviciul tehnologia informației și comunicațiilor – 1 unitate

8.6. Serviciul editare, comunicare și mass-media – 2 posturi.

Personalul auxiliar (*curățenie, pază, mentenanță*) se prevede a fi angajat prin contract, păstrând o singură unitate, de coordonator logistică (*în cadrul subdiviziunii financiar-administrative*).

Intervenția va permite Institutului să asigure implementarea coerentă a politicilor statului în domeniul patrimoniului cultural național, material și imaterial și realizarea obiectivelor privind evidența, protejarea, promovarea, valorificarea și includerea bunurilor de patrimoniu cultural în circuitul turistic, economic și social.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Reorganizarea și funcționarea Institutului va contribui la consolidarea capacităților instituționale ale statului în domeniul protejării patrimoniului cultural, prin exercitarea unor funcții științifice, metodologice, educaționale și de suport pe domeniile de competență pentru autoritățile publice centrale și locale.

Institutul va asigura elaborarea și coordonarea repertoriilor bunurilor de patrimoniu cultural, precum și editarea publicațiilor științifice de specialitate, inclusiv monografiile, atlase și reviste, contribuind la dezvoltarea cunoașterii științifice și la promovarea patrimoniului cultural național.

Totodată, Institutul va oferi suport specializat prin expertizarea caietelor de sarcini pentru proiecte de investiții capitale privind intervențiile asupra monumentelor istorice, la solicitarea autorităților administrației publice, facilitând elaborarea documentației tehnice și implementarea intervențiilor conforme normelor de protejare a patrimoniului.

Un rol esențial îl va constitui elaborarea proiectelor hotarelor și zonelor de protecție ale monumentelor istorice și monumentelor de for public, precum și realizarea studiilor istorico-arhitecturale, istorico-urbanistice și a planurilor de referință pentru centre urbane, rurale și situri, activități indispensabile pentru fundamentarea documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului.

Institutul va asigura consultanță de specialitate autorităților publice, va dezvolta cooperarea cu instituții naționale și internaționale și va facilita schimbul de informații prin intermediul platformelor de interoperabilitate guvernamentală, contribuind la digitalizarea și integrarea sistemului informațional în domeniul patrimoniului cultural.

Prin activitățile sale, Institutul va susține implementarea inițiativelor europene privind valorificarea patrimoniului cultural, inclusiv a principiilor Noului Bauhaus European, prin promovarea intervențiilor asupra patrimoniului care integrează valorile sustenabilității, calității

mediului construit și incluziunii sociale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Opțiunea recomandată presupune consolidarea sistemului instituțional în domeniul patrimoniului cultural prin reorganizarea Institutului ca instituție bugetară în subordinea MC, finanțată din bugetul de stat, venituri colectate și alte surse neinterzise de legislație.

Stabilirea efectivului-limită este determinată de restructurarea atribuțiilor instituționale, inclusiv prin integrarea funcțiilor de cercetare, elaborare a documentațiilor de protecție, digitalizare a patrimoniului și implementare a programelor europene, ceea ce necesită formarea unei echipe multidisciplinare capabile să răspundă cerințelor complexe ale domeniului.

Finanțarea activității Institutului va fi asigurată din:

- alocații de la bugetul de stat prin intermediul Fondatorului (pentru 43 unități de personal, dintre care 30 unități de specialitate, 3 unități de conducere și 10 unități de suport);
- alocații din Programul de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării (pentru 7 unități de cercetare și inovare);
- proiecte finanțate din surse externe de asistență;
- venituri colectate din prestarea serviciilor;
- donații, sponsorizări și alte surse legale.

Veniturile colectate vor proveni din:

- realizarea studiilor, cercetărilor și expertizelor de specialitate în domeniul protejării patrimoniului cultural;
- prestarea serviciilor tehnice și științifice de specialitate;
- editarea și comercializarea materialelor științifice;
- exploatarea fondurilor documentare și arhivistice;
- participarea la proiecte și programe culturale și științifice.

Mijloacele financiare vor fi utilizate pentru asigurarea funcționării instituției, dezvoltarea infrastructurii materiale și digitale, remunerarea și perfecționarea personalului, organizarea activităților științifice și de promovare a patrimoniului cultural, realizarea cercetărilor de teren, dezvoltarea și mentenanța sistemelor informaționale privind patrimoniul cultural, organizarea programelor de formare profesională, precum și pentru dotarea logistică necesară.

În contextul reorganizării, începând cu anul 2028, va fi necesară acoperirea cheltuielilor salariale ale I.P. IPC în sumă totală de **10.194,5 mii lei**, dintre care, estimativ, **1.543,8 mii lei** reprezintă cheltuieli aferente celor 7 unități de cercetare, care urmează a fi acoperite prin intermediul Ministerului Educației și Cercetării, în cadrul Programului de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării pentru anii 2028 - 2031.

Totodată, pentru asigurarea funcționalității instituției reorganizate, vor fi necesare resurse financiare în sumă estimativă de **1.200,0 mii lei**, destinate dotării tehnice:

- procurare dronă și achiziționare a mijloacelor de transport necesare activităților de inventariere, cercetare și documentare în teritoriu a monumentelor istorice, fondului construit, elementelor de patrimoniu imaterial;
- procurării mobilierului, tehnicii de calcul și altor bunuri necesare dotării unităților suplimentare,

precum și pentru cheltuieli aferente:

- contractarea personalului auxiliar (*curățenie, pază, mentenanță*)
- dezvoltarea și mentenanța sistemelor informaționale;
- deplasări de serviciu pentru cercetări în teren.

Prin urmare, impactul financiar estimat al reorganizării I.P. IPC pentru anul 2028 va constitui **11.394,5 mii lei**.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea proiectului va genera efecte pozitive asupra sectorului privat prin stimularea dezvoltării economiei culturale și creative.

Activitatea Institutului de identificare, cercetare și punere în valoare a patrimoniului cultural

va contribui la dezvoltarea turismului cultural, cu impact economic favorabil asupra domeniilor ospitalității, serviciilor culturale, meșteșugurilor tradiționale și comerțului local.

Suportul de specialitate oferit în procesul de elaborare a proiectelor privind intervențiile asupra monumentelor istorice, inclusiv asupra celor aflate în proprietate privată, va facilita procesul de proiectare și autorizare, va reduce riscurile tehnice și va stimula realizarea unor intervenții conforme cerințelor de protejare a patrimoniului.

De asemenea, sectorul privat va beneficia de consultanță de specialitate în domeniul cercetărilor istorico-arhivistice și istorico-urbanistice, necesare pentru fundamentarea proiectelor de intervenție asupra monumentelor istorice.

4.4. Impactul social

Implementarea proiectului va genera efecte sociale pozitive prin consolidarea protejării patrimoniului cultural și sporirea implicării comunităților în valorificarea acestuia.

Activitatea Institutului va contribui la creșterea gradului de conștientizare publică privind importanța patrimoniului cultural, la dezvoltarea educației culturale și la stimularea participării societății în procesul de conservare și transmitere a valorilor culturale.

Colaborarea cu autoritățile administrației publice locale și cu comunitățile va facilita implicarea acestora în procesele de protejare și gestionare a monumentelor istorice și a monumentelor de for public, contribuind la dezvoltarea identității culturale locale și la valorificarea patrimoniului în mod durabil.

O evidență și cercetare sistematică a patrimoniului va contribui la conservarea autentică și sustenabilă a acestuia și va stimula dezvoltarea turismului cultural, generând oportunități de ocupare a forței de muncă și dezvoltare economică locală.

Promovarea patrimoniului cultural național pentru includerea în Listele patrimoniului UNESCO va consolida identitatea culturală, va spori vizibilitatea internațională a Republicii Moldova și va crea oportunități de dezvoltare comunitară. Recunoașterea internațională poate genera beneficii socio-economice, inclusiv prin dezvoltarea turismului cultural și a activităților educaționale, fiind necesară, concomitent, aplicarea unor mecanisme eficiente de gestionare pentru prevenirea riscurilor asociate presiunii turistice și comercializării excesive.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul nu are drept scop armonizarea cadrului normativ național cu legislația Uniunii Europene, însă implementarea prevederilor sale va contribui la alinierea cadrului instituțional și funcțional național la:

- *Concluziile Consiliului privind cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit ca elemente-cheie ale inițiativei Noul Bauhaus european (2021/C 501 I/03) (celex 52021XG1213(03)), care prevăd în mod expres tendințele și inițiativele europene privind integrarea valorilor culturale în dezvoltarea mediului construit, corelarea calității arhitecturale, sustenabilității și incluziunii sociale în procesele de planificare, protejare și valorificare a patrimoniului cultural. În acest context, consolidarea capacităților instituționale ale Institutului va permite dezvoltarea expertizei științifice și metodologice necesare promovării intervențiilor*

asupra patrimoniului cultural în concordanță cu standardele europene privind calitatea mediului construit și dezvoltarea durabilă.

- *Recomandării Comisiei Europene din 26 aprilie 2010 privind inițiativa de programare în comun a cercetării „Patrimoniul cultural și schimbările globale: o nouă provocare pentru Europa” (2010/238/UE)*, prin care statele membre sunt încurajate „... să elaboreze o agendă strategică de cercetare comună, care să stabilească necesități și obiective de cercetare pe termen mediu și lung în domeniul conservării și utilizării patrimoniului cultural în contextul schimbărilor globale.” (pct. 2) și „... să includă ... acțiuni în cadrul agendei strategice de cercetare și al planului de implementare:

a) identificarea și schimbul de informații cu privire la programele și activitățile de cercetare relevante de la nivel național; ...

g) acolo unde este oportun, punerea în comun a infrastructurilor de cercetare existente sau crearea unor noi, precum baze de date coordonate, sau elaborarea de modele pentru studierea proceselor de deteriorare; ...

i) exportarea și diseminarea cunoștințelor, a inovațiilor și a abordărilor metodologice interdisciplinare;

j) crearea de rețele între centrele dedicate cercetării în domeniul patrimoniului cultural.” (pct. 3)

„... să instituie o structură administrativă comună în domeniul patrimoniului cultural și al schimbărilor globale, autorizată să stabilească reguli, condiții și proceduri comune de cooperare și coordonare și să monitorizeze implementarea agendei strategice de cercetare.” (pct. 4).

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul se va supune avizării conform indicației Cancelariei de Stat.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Culturii www.mc.gov.md directoriul *transparența* secțiunea *inițierea elaborării deciziilor* și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-hotararii-guvernului-privind-aprobarea-statutului-institutiei-publice-institutul-patrimoniului-cultural-si-modificarea-unor-acte-normative/11894>

Proiectul hotărârii Guvernului va fi supus avizării și consultării publice conform art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și va fi plasat pe site-urile web nominalizate supra, după înregistrarea proiectului, în modul stabilit.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție și juridice conform art. 36 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele examinării acestora vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul nu contravine legislației naționale, se încadrează în cadrul normativ.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor hotărârii Guvernului necesită următoarele măsuri:

Elaborarea și aprobarea de MC a Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director al Institutului.

Elaborarea și aprobarea statului de personal, a schemei de încadrare și a organigramei Institutului. Institutul va elabora și va prezenta spre aprobare Fondatorului (MC) statul de personal, schema de încadrare și organigrama Institutului.

Elaborarea și aprobarea regulamentului intern. Institutul va elabora și va aproba regulamentele subdiviziunilor Institutului și fișele de post ale angajaților.

Recrutarea și formarea personalului. Se impune în sarcina Institutului angajarea personalului calificat și specializat în domeniile de competență a Institutului. Acest proces include recrutarea, instruirea și dezvoltarea continuă a angajaților pentru a asigura competența și eficiența Institutului.

Colaborarea interinstituțională. Se impune Institutului stabilirea de parteneriate și colaborări cu alte instituții guvernamentale, organizații non-guvernamentale și entități internaționale pentru a asigura o abordare integrată în domeniile de activitate.

Asigurarea resurselor financiare și materiale. Se impune Fondatorului asigurarea alocării de fonduri adecvate și resurse materiale necesare pentru desfășurarea activităților Institutului, inclusiv pentru echipamente și tehnologii.

Aceste măsuri sunt esențiale pentru asigurarea unei implementări eficiente a hotărârii Guvernului.

Ministru

Cristian JARDAN